

CYFARFOD	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Abermaw
DYDDIAD	22 Hydref 2024
TEITL	Adroddiad yr Harbwrfeistr
AWDUR	D.A Cartwright. Harbwrfeistr

H1 Materion Mordwyo

- 1.1 Mae cwrs y brif sianel fordwyo i'r harbwr wedi parhau'n gymharol gyson dros gyfnod yr haf. O ganlyniad, nid oedd angen symud unrhyw un o'r marciau mordwyo. Bydd staff yr Harbwr yn parhau i fonitro symudiad y traethellau yn nyfroedd y sianel a lleoliad y cymorthyddion mordwyo fel bo'r angen, i ddarparu'r llwybr mwyaf diogel i mewn ac allan o'r harbwr.
- 1.2 Gwelwyd newid amlwg yn y sianel eilaidd sy'n arwain at wal cei'r harbwr o'r morglawdd, sydd wedi cael ei effeithio gan dywod sy'n cael ei chwythu yn y gwynt. Mae hyn wedi peri i silt Gronni yn yr ardal honno, gan greu anawsterau i gychod sy'n dynesu ac yn gadael wal yr harbwr ar lanw isel.
 - 1.2.1 I sicrhau diogelwch cychod, mae staff yr harbwr yn gofyn i forwyr sy'n dymuno angori ar hyd wal y cei, gysylltu â swyddfa'r harbwr cyn dynesu.
- 1.3 Ar ôl gwneud gwaith estynedig ar bont y rheilffordd sy'n ymestyn dros yr aber, bellach mae'r mynediad modrwyo o dan y bont yn ddirwystr.
- 1.4 Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw Hysbysiad Lleol i Forwyr mewn grym yn Harbwr Abermaw, gyda'r holl gymorthyddion mordwyo yn eu lle ac yn gwbl weithredol.
- 1.5 Mae disgwyl i arolygydd o Dŷ'r Drindod, yr Awdurdod Goleudai ar gyfer yr ardal, gynnal archwiliad o'r cymorthyddion mordwyo yn Harbwr Abermaw yn ystod mis Hydref. Ar ôl archwiliad, bydd adroddiad yn cael ei dderbyn, a byddwn yn rhannu canlyniad hwnnw gyda'r Pwyllgor yn y cyfarfod nesaf.
- 1.6 Mae'r Gwasanaeth yn dymuno atgoffa morwyr o'r angen i gynnal 'radio watch' ar VHF Channel 12 yn ystod eu harhosiad yn Harbwr Abermaw. Hefyd, dylid cysylltu â swyddfa'r harbwr cyn gadael neu gyrraedd yr harbwr er mwyn cael y wybodaeth fordwyo a thywydd ddiweddaraf.

H2 Materion Gweithredol

- 2.1 Arweiniodd tywydd annymhorol gyda'r nos ar 29 Medi, at suddo dau gwch ar yr angorfeydd trot bychan yn yr harbwr. Cafodd trydydd cwch ei drochi gan y tonnau ger Bwi starboard hand Rhif 3 ac fe ddaeth cwch hwylio oedd wedi'i leoli ar yr angorfeydd trot ger swyddfa'r harbwr, yn rhydd o'i angorfa.
 - 2.1.1 Dychwelodd staff yr harbwr ar ddyletswydd i ddarparu hynny o gymorth ac y gallasant ar y noson, ac fe wnaethant lwyddo i ddiogelu'r cwch hwylio ar draeth y Bathhouse. Ers hynny, mae'r holl gychod a gafodd eu heffeithio ar y noson wedi eu hadfer.

- 2.2 Cafodd cwch patrôl 'Powercat' yr harbwr ei defnyddio'n helaeth drwy dymor yr haf. Mae staff yr harbwr ar y cwch wedi darparu cymorth a chyngor i forwyr lleol ac ymwelwyr fel ei gilydd, gan ddefnyddio'r dyfroedd y gellir eu mordwyo yn yr harbwr.
- 2.2.1 Y tymor hwn, mae'r harbwr wedi gweld hanner cant (50) o gychod ymweld yn defnyddio'r angorfeydd ym mherchnogaeth y Cyngor o fewn yr harbwr. Mae staff yr harbwr wedi derbyn nifer o sylwadau positif ynghylch natur olygfaol yr harbwr gan yr ymwelwyr yma. Gobeithio y bydd y tymor nesaf yr un mor llwyddiannus i ddenu cychod ymweld i'r harbwr.
- 2.3 Mae gwaith wedi cael ei wneud gan adran Eiddo Cyngor Gwynedd i atal dŵr rhag cael mynediad yn ochr adeilad swyddfa'r harbwr. Yn ystod y gwaith, cymerodd y Gwasanaeth gyfle i amnewid yr erial VHF sydd ar y simnai, sydd bellach yn darparu gwell gwasanaeth y tu hwnt i'r harbwr.
- 2.4 Mae'r Gwasanaeth wedi buddsoddi mewn cerbyd ATV, i'w ddefnyddio ar y prif draeth a thraeth y Bathhouse. Mae'r cerbyd yn ddefnyddiol wrth yrru ar dywod meddal ac fe ellir ei yrru'n rhwydd ar draethau prysur yn ystod misoedd yr haf. Hefyd, bydd y cerbyd yn benodol ddefnyddiol i staff yr harbwr wrth ymdrin â charcysau anifeiliaid.

H3 Cynnal a chadw

- 3.1 Cyn i dymor yr haf ddechrau, cafodd injans a chwch patrôl Powercat yr harbwr eu gwasanaeth blynyddol. Gwnaed y gwaith gan beiriannydd morol lleol. Aeth staff yr harbwr ati i wneud gwaith cynnal a chadw pellach ar y cwch, gan wneud gwaith 'anti-fouling' ar gragen y cwch a chynnal gwiriadau ar offer y cwch.
- 3.2 Bydd marc dŵr diogel y Bwi Fairway, ynghyd â'r cymorthyddion mordwyo 'port-hand' rhifau 4, 6 a 10, yn cael gwasanaeth blynyddol dros y gaeaf. Bydd contractwr morol lleol yn gwneud y gwaith. Mae Bwi Fairway i'w osod yn ei le eisoes wedi'i baratoi gan staff yr harbwr, ac mae'n barod i gael ei ddefnyddio, yn amodol ar brynu offer angori newydd.
- 3.3 Mae staff yr harbwr yn parhau i rifo'r bwiau angori sydd wedi'u lleoli yn nyfroedd yr harbwr, er mwyn ei gwneud yn haws i gwsmeriaid eu hadnabod. Mae angorfeydd cwsmeriaid yn yr harbwr wedi cynyddu yn ystod y tymor hwn. Mae'r gofod sydd ar gael ar gyfer angorfeydd yn mynd yn raddol gyfyngedig, gydag ystyriaeth ddyledus yn cael ei rhoi i'r dyfnder dŵr sydd ar gael yn yr harbwr, a maint a math y cwch sy'n gwneud cais am angorfa.
- 3.4 Mae'r trelar tipio sy'n cael ei ddefnyddio gan staff yr harbwr wedi cael gwasanaeth blynyddol gan adran fflyd Cyngor Gwynedd. Mae'r trelar wedi cael ei ddefnyddio'n helaeth i gynorthwyo gyda'r gwaith o glirio deunyddiau gwastraff o gompownd yr harbwr a'i gludo i'r ganolfan ailgylchu agosaf.
- 3.5 Mae staff yr harbwr yn mynd ati bob wythnos i archwilio a chynnal a chadw amgylchedd yr harbwr. Mae eitemau sydd angen sylw brys yn cael sylw cyflym, ac mae'r eitemau lle nad oes brys i'w gwneud yn cael eu hychwanegu at raglen waith y gaeaf.

H4 Materion Eraill

- 4.1 **Ffordd y Compownd:** Mae'r Gwasanaeth wedi buddsoddi mewn rhwystr traffig awtomatig wedi'i leoli yn y fynedfa i Ffordd y Compownd, i atal parcio di-hid gan bersonau anawdurdodedig. Mae'r rhwystr bellach yn gwbl weithredol. Mae

gweithredwyr masnachol yn nyfroedd yr harbwr a defnyddwyr y compownd wedi cael ffob, sy'n rhoi mynediad iddynt i'r safle.

- 4.2 **Diogelwch yr Harbwr:** Mae system Teledu Cylch Cyfyng (CCTV) o amgylch yr harbwr wedi cael ei huwchraddio a'i gwella i ddarparu gwasanaeth diogelwch ychwanegol. Bellach gall staff yr harbwr gael trosolwg gwych o ardal yr harbwr, wrth fynd ati i wneud dyletswyddau yn y swyddfa. Mae'r system sydd wedi'i gosod hefyd yn cynnwys cyfleuster recordio yn ystod y cyfnod pan fo swyddfa'r harbwr ar gau.
- 4.3 **Pontŵn yr Harbwr;** Mae gwaith yn parhau ar adnewyddu pontŵn yr harbwr, ac am y tro mae'n parhau i fod allan o'r dŵr ar ffyrnt yr harbwr. Mae'r pontŵn yn ased gwych i'r harbwr, ac mae'r Gwasanaeth yn obeithiol y bydd yn cael ei ddychwelyd i'w leoliad ger wal yr harbwr mewn pryd ar gyfer dechrau'r tymor prysur y flwyddyn nesaf.
- 4.3.1 Dymuna'r Gwasanaeth ddiolch i Gyngor y Dref am eu hymrwymiad a'r gefnogaeth ariannol barhaus ar gyfer pontŵn yr harbwr.
- 4.4 **Fairbourne** Mae cyflwyno'r fynedfa llithrfa newydd ar draeth Fairbourne y llynedd wedi arwain at adborth hynod bositif ac fe gariodd hyn ymlaen y tymor hwn. Mae'r fynedfa llithrfa am gael ei hail-raddio cyn cyfnod y gaeaf er mwyn adfer yr amddiffynfa môr.
- 4.5 **Trwyn Penrhyn.** Mae'r Gwasanaeth yn cynghori ei fod wedi gweithredu ei bwerau dan Adran 56 yr *Harbours, Docks and Piers Clauses Act 1847*, i waredu cwch sydd wedi suddo o ddyfroedd yr harbwr, oedd wedi'i lleoli ger trwyn Fairbourne.

5. Digwyddiadau

- 5.1 Gwelwyd blwyddyn lwyddiannus o ddigwyddiadau yn harbwr Abermaw, wedi'u trefnu gan y Cyngor lleol a sefydliadau preifat eraill. Dymunai'r Gwasanaeth ddiolch i bawb oedd ynghlwm am eu holl waith caled a'u cydweithrediad. Roedd y digwyddiadau isod ymysg y rhai gafodd eu cynnal yn yr harbwr eleni:

- Gŵyl/Carnifal Abermaw
- Gŵyl Fwyd Abermaw
- Gŵyl Farcud
- Ras 10k
- Digwyddiad Hwrlï Bwrli
- Gŵyl Gerdded
- Digwyddiad Sea2Sky Ultra

Ymysg y digwyddiadau sydd heb eu cynnal eto mae digwyddiad *motorcross* ac arddangosfa tân gwylt sydd i'w cynnal ar y traeth.

- 5.2 Dymuna'r Gwasanaeth hysbysu trefnwyr digwyddiadau arfaethedig o'r angen i roi gwybod ymlaen llaw i swyddfa'r harbwr. Bwriad hyn yw sicrhau bod modd asesu'r holl brotocolau diogelwch a phrosesau gweinyddol cyn unrhyw ddigwyddiad. Ni chaniateir cynnal digwyddiadau oni bai bod caniatâd ysgrifenedig y Gwasanaeth wedi'i dderbyn.